

**НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ПУБЛІЧНОГО ПРАВА
АКАДЕМІЯ НАУК ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ
СПІЛКА ОРЕНДАРІВ І ПІДПРИЄМЦІВ УКРАЇНИ
СПІЛКА ПІДПРИЄМЦІВ МАЛИХ, СЕРЕДНІХ І ПРИВАТИЗОВАНИХ
ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ СОЮЗ ПРОМИСЛОВЦІВ І ПІДПРИЄМЦІВ**

**ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ**

**«АКТУАЛЬНІСТЬ БІЗНЕСУ:
ОБГОВОРЕННЯ ПРОЕКТУ
ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО МАЛІ ВИРОБНИЧІ БІЗНЕС-ПАРКИ»**

(м. Київ, 15 листопада 2016 р.)

Київ – 2016

*Рекомендовано до друку Вченою радою Науково-дослідного інституту публічного права
(протокол № 4 від 27 грудня 2016 р.)*

Організаційний комітет конференції:

Голова – Галуцько Валентин Васильович, доктор юридичних наук, професор, директор Науково-дослідного публічного права;

Співголова – Курило Володимир Іванович, доктор юридичних наук, професор, академік Академії вищої освіти України, заслужений юрист України, лауреат Премії імені Ярослава Мудрого, віце-президент академії наук вищої освіти України;

Актуальність бізнесу: обговорення проекту Закону України «Про малі виробничі бізнес-парки»: Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Київ, 15 листопада 2016 р. / ред. кол.: В. В. Галуцько та ін. К. : НДППІ, 2016. 16 с.

У збірнику розміщено матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальність бізнесу: обговорення проекту Закону України «Про малі виробничі бізнес-парки», які доповідалися учасниками конференції – науковцями Науково-дослідного Інституту публічного права, інших наукових установ та вищих навчальних закладів – під час пленарного засідання, а також окремі тези доповідей провідних науковців і практиків із найбільш актуальних питань, що стосуються створення бізнес-парків.

Тези доповідей учасників, що не увійшли до цього збірника, розміщено на офіційному веб-сайті Науково-дослідного інституту публічного права за електронною адресою www.sipl.com.ua.

Для науковців, викладачів, практикуючих юристів, аспірантів, студентів юридичних факультетів, а також усіх, хто цікавиться проблемами створення бізнес-парків.

Тексти тез представлено в авторській редакції. Автори несуть повну відповідальність за зміст публікації, а також за добір і точність наведених фактів, цитат, власних імен та інших відомостей.

ЗМІСТ

Тополя Руслан Володимирович, КАТЕГОРІЙНЕ ВИЗНАЧЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКСПЕРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ.....	4
Кудін Анелія Андріївна АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НОВІТНЬОГО ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ.....	6
Некрасова Наталія Іванівна ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПОНЯТТЯ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ОБІГУ МЕДТЕХНІКИ ТА ТОВАРІВ МЕДИЧНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ В УКРАЇНІ.....	8
Невінглоvsька Юлія Михайлівна АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПУБЛІЧНОГО КОНТРОЛЮ У СФЕРІ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ ТА ОБМЕЖЕННЯ МОНОПОЛІЗМУ В УКРАЇНІ.....	10
Щавинська Юлія Михайлівна СУДОВИЙ ЗАХИСТ ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ РЕЧОВИХ ПРАВ В УКРАЇНІ.....	12
Яра Олена Сергіївна ЛЮДИНОЦЕНТРИЗМ: ЛОГІЧНА ТРАНСФОРМАЦІЯ В СТУДЕНТОЦЕНТРИЗМ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИЩОЇ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ.....	14

КАТЕГОРІЙНЕ ВИЗНАЧЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКСПЕРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Тополя Руслан Володимирович,
докторант Науково-дослідного інституту публічного права

Держава за допомогою правоохоронних та інших державних органів зобов'язана відновити порушені права, свободи та інтереси усіх осіб. При цьому це має робитися в такий спосіб, щоб жодна особа, яка не скоїла правопорушення, не була притягнута до юридичної відповідальності, та (або) на неї не були накладені будь-які карні санкції. Одночасно всі особи, які порушували права, свободи й інтереси осіб, мають бути притягнуті до юридичної відповідальності відповідно до норм матеріального та процесуального права, на них має бути накладені юридичні санкції та вони мають відшкодувати шкоду, завдану потерпілим.

Іншими словами, вина осіб, які скоїли юридичні правопорушення, має бути доведена відповідно до норм матеріального та процесуального права, що в більшості випадків неможливо здійснити без проведення певного виду експертизи. В умовах сьогодення експертиза стала провідним чинником доказів і доказування у всіх без винятку видах судочинства та в багатьох видах квазісудової адміністративної діяльності.

Недоліки у сфері адміністративно-правового забезпечення експертної діяльності, які в першу чергу полягають у відсутності експертних установ належного їх технічного обладнання, а найголовніше – у недоліку кваліфікованих підготованих кадрів, безпосередньо призводять до порушення прав, свобод та інтересів громадян.

У словниках доводиться, що експертиза (фр. expertise) – це розгляд, дослідження експертом якихось справ, питань, що потребують спеціальних знань (наприклад, медична, бухгалтерська, судова експертиза). І. Пиріг зазначає, що поняття експертної діяльності значно ширше за поняття судово-експертної діяльності. Метою експертної діяльності є всебічне, повне, об'єктивне комплексне дослідження об'єктів, у результаті чого формуються та надаються науково обґрунтовані висновки про певні їх властивості, можливість існування певних фактів, доцільність ухвалення, упровадження, використання окремих програм та інші питання, що можуть бути вирішені шляхом використання спеціальних знань. Експертна діяльність є видом діяльності, якій притаманні такі ознаки: 1) є специфічною формою людської діяльності, яка відрізняється від інших ставленням до оточуючого світу; 2) має пізнавальний дослідницький характер; 3) може проводитись у різних сферах суспільної діяльності; 4) використовує методи та методики, що не суперечать закону та нормам моралі та ґрунтуються на сучасних досягненнях науки; 5) має на меті всебічне, повне, об'єктивне, комплексне дослідження об'єктів, процесів або явищ; 6) її результатом є отримання нової інформаційної та формування висновків. Вона є специфічним видом людської діяльності, зміст якої становить пізнання певних об'єктів, процесів або явищ спеціальними методами з метою надання науково обґрунтованих висновків.

На думку А. Іванищука, адміністративно-правове забезпечення – це цілеспрямований нормативно-організаційний вплив норм адміністративного права, які розвивають та уточнюють конституційні норми, що визначають теоретико-правові засади функціонування публічної влади з метою створення належних умов для забезпечення суддями прав, свобод та законних інтересів фізичних і юридичних осіб, публічного інтересу держави й суспільства в цілому. На його погляд, за змістом адміністративно-правове забезпечення є системою норм адміністративного права, основоположних засад (концепцій, доктрин і принципів правового регулювання), адміністративно-правових відносин та адміністративного інструментарію (форм і методів адміністративної діяльності та адміністративних процедур), які в сукупності формують комплексний інститут адміністративного права, що наповнений численними вертикальними і горизонтальними зв'язками, поєднує однорідні суспільні відносини.

З'ясовуючи різницю експертної та судово-експертної діяльності, треба визначити, що в судово-експертній діяльності, як і в експертній, дослідження засновано на використанні знань фахівців з певної галузі знань. Водночас судово-експертна діяльність на відміну від експертної здійснюється у сфері судочинства. Як об'єкт досліджень виступають речові докази за порушеною кримінальною, цивільною справою або справою про адміністративні правопорушення, що зумовлює назву експертизи – «судова». Експертна діяльність як наукова категорія та вид суспільної діяльності – багатоаспектна та важлива. Невирішеними як на теоретичному, так і на практичному рівнях залишаються питання законодавчого забезпечення експертної діяльності, розробки й уніфікації експертних методик, організації діяльності експертних установ України та багато інших.

Отже, адміністративно-правове забезпечення експертної діяльності в Україні – це адміністративна діяльність суб'єктів публічної адміністрації на основі норм адміністративного права з метою створення належних умов для забезпечення суб'єктами обізнаних у своїй вузькій сфері осіб, які мають необхідні знання для надання висновку з аналізованих питань здійснення експертизи (експертних установ, експертів, фахівців, спеціалістів та ін.) щодо захисту порушених прав, свобод, інтересів приватних осіб та публічного інтересу суспільства як необхідної умови вирішення суспільного (найбільш часто – юридичного) спору.

Список використаних джерел:

1. Словник іншомовних слів / гол. ред. О. Мельничук. Київ: Київська книжкова фабрика, 1975. 775 с.
2. Олійник О., Галунько В., Єщук О. Адміністративно-правове регулювання судово-експертної діяльності: монографія. Херсон: Грінь Д.С., 2015. 224 с.
3. Фурман А., Гірняк А. Психодідактична експертиза модульно-розвивальних підручників: монографія. Тернопіль: ТНЕУ, «Економічна думка», 2009 312 с.
4. Пиріг І. Теоретико-прикладні проблеми експертного забезпечення досудового розслідування: монографія. Дніпропетровськ: ДДУВС, 2015. 432 с.
5. Словник української мови: в 11 томах. Том 3. 1972. С. 18.

6. Іванищук А. Адміністративно-правове забезпечення судової влади в Україні: монографія . Київ ; Херсон : Грінь Д. С., 2015. 434 с.
7. Про судову експертизу. Закон України від 25 лютого 1994 р. № 4038-ХІІ. Відомості Верховної Ради України. 1994. № 28. ст.232.
8. Тertiшник В., Слинько С. Теория доказательств. Харьков, 1998. 233 с.
9. Юрчишин В. Висновок експерта як джерело доказів у кримінальному процесі України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний ун-т ім. В. Стефаника, 2007. 227 с.
10. Юсупов В. Становлення та розвиток судової експертології. Теорія та практика судової експертизи і криміналістики. 2010. Випуск 10. С. 186-192.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НОВІТНЬОГО ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Кудін Анелія Андріївна,

аспірантка Національного університету біоресурсів і природокористування

У сім'ї європейських народів Україна є правова демократична держава, яка права людини визнає найвищою соціальною цінністю. Реалізація цих положень Конституції України прямо впливає на розвиток правової системи нашої держави, що перебуває на зломі хоча і реально демократичних, однак таких, що знаходяться в стані корумпованих і олігархічних, впливів. Що не може задовольняти народ України.

Певна довіра громадян до сучасної верховної влади дає можливість провести їй відповідні реформи з метою проведення правової системи України до стандартів і цінностей Європейської спільноти. На сучасному етапі розвитку наше суспільство стикається з багатьма викликами, які вимагають свого як теоретичного, так і правотворчого й правореалізаційного вирішення. Засадничою серед них є проблема новітнього формування правової системи України, адже вона прямо чи опосередковано впливає на всі інші чинники розвитку правої держави, забезпечення прав і свобод людини та громадянина.

У юридичній літературі сталою є точка зору, що в кожній країні діють свої правові звичаї, традиції, юрисдикційні органи, сформувалися особливості правового менталітету, правової культури, що й об'єднується загальним поняттям «правова система». У будь-якій державі правова система детермінована історичними та географічними факторами, є частиною соціальної системи держави. Правова система – це комплекс взаємопов'язаних і узгоджених юридичних засобів, призначених для регулювання суспільних відносин та юридичних явищ, що виникають унаслідок такого регулювання. Структуру правової системи становлять такі елементи: суб'єкти права – фізичні особи, організації та юридичні особи; правові норми та принципи; правові відносини, правова поведінка, юридична практика,

режим функціонування правової системи; правосвідомість та правова культура; законність та правопорядок як результат взаємодії зазначених елементів.

Виходячи з такого засадничого підходу, думок на цю проблематику вчених та вітчизняного законодавства авторкою доведено, що актуальними проблемами новітнього формування правової системи України є такі:

1) в Україні здійснюється постійне реформування вітчизняних органів публічної влади, припиняють своє існування одні публічні органи і з виконання уточнених осучаснених функцій держави виникають нові;

2) в умовах інтеграції українського суспільства до цінностей і стандартів ЄС вагомий вплив на формування правової системи України належить міжнародно-правовим актам ЄС та Ради Європи, в першу чергу провідну роль у цій сфері здійснюють судові прецеденти (рішення) Європейського суду з прав людини який, що приймаються на основі Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод;

3) загальні вітчизняні принципи права проходить своє подальше утвердження, в першу чергу щодо переходу всієї правової системи України на дотримання букви і духу принципу верховенства права, та наповнюється новим змістом і новітніми спеціальними принципами;

4) в умовах сьогодення змінюються підходи до розуміння правової поведінки, та застосування юридичної практики стосовно парадигми правової поведінки публічних чиновників, зокрема завдяки застосуванням інституту е-декларування;

5) змінюється також і юридична практика, поштовхом до чого є європейські стандарти та нові виклики, які виникають у суспільних відносинах;

6) доведено, що демократичний національний режим функціонування правової системи за ініціативою Президента України В. Зеленського наповнюється справедливими чинниками через прийняття антикорупційних заходів та законодавства щодо протидії олігархату;

7) проте існують проблеми щодо повільного зрушення у правосвідомості значної кількості громадян щодо невідтримки ними непопулярних, однак необхідних для достойного життя реформ, зокрема щодо запровадження ринкових механізмів в енергетичній та комунальній сферах.

Список використаних джерел:

1. Ведерніков Ю., Папірна А. Теорія держави і права: навчальний посібник. Київ: Знання, 2008. 333 с.
2. Про державну службу. Закон України від 10 грудня 2015 р. № 889-VIII. Відомості Верховної Ради. 2016. № 4. Ст. 43.
3. Про органи місцевого самоврядування. Закон України від 21 травня 1997 р. № 280. Відомості Верховної Ради України. 1997. № 24. Ст.170.
4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. Верховна Рада України.

5. Загальна теорія держави і права: підручник / за ред. М. Цвіка, О. Петришина. Харків: Право, 2009. 584 с.

6. Фелікс Р. Політичний режим в Україні: Тенденції формування. Політичний менеджмент. 2011. № 5. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/08/rudych_politychnyi-1.pdf].

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПОНЯТТЯ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ОБІГУ МЕДТЕХНІКИ ТА ТОВАРІВ МЕДИЧНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ В УКРАЇНІ

Некрасова Наталія Іванівна,

науковий співробітник Науково-дослідного інституту публічного права

В умовах сьогодення захист прав, свобод і законних інтересів в Україні стоїть на першому місці, оскільки публічна адміністрація мусить піклуватися про своїх громадян в усіх сферах їх життєдіяльності, зокрема і в медичній сфері.

Відповідно до статті 3 Конституції України людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Тому згідно з вищим законом нашої держави всі громадяни нашої держави мають право на якісне медичне обслуговування та якісні медичні засоби.

Часті зміни в системі законодавства органів виконавчої влади так чи інакше мають безпосередній вплив на публічне адміністрування обігу медтехніки та товарів медичного призначення в Україні. Державні та приватні клініки потребують сертифікації медтехніки та товарів медичного призначення відповідно до міжнародних стандартів затверджених Міністерством охорони здоров'я, що дає можливість надавати якісні медичні послуги в нашій державі.

Таким чином, тема «Деякі аспекти поняття публічного адміністрування обігу медтехніки та товарів медичного призначення в Україні» викликає по-справжньому особливий науковий інтерес для подальшого визначення та вдосконалення правового регулювання даної сфери в Україні.

Для початку слід з'ясувати, що розуміють під поняттям «медтехніка» – це пристрій, який використовується для діагностики, профілактики або лікування різних захворювань. Включає інструменти, апарати, імплантати, реактиви в пробірках, розхідні матеріали, прилади, меблі та інші вироби. В Україні до медичних виробів не відносяться засоби, що виявляють «фармакологічне, імунологічне, генетичне або метаболічне пересування на організм людини» [2].

Ліки та вироби медичного призначення. Вироби медичного призначення (медичні вироби) – це будь-який інструмент, апарат, прилад, пристрій, програмне забезпечення, матеріал або інший виріб, призначені для діагностики, лікування, профілактики організму людини та (або) забезпечення таких процесів.

Таким чином, усі вищезазначені терміни окреслюють головні поняття для нашого подальшого дослідження.

Публічне адміністрування – одна з ключових дисциплін, яка формує управлінську еліту для забезпечення взаємодії інтересів бізнесу, політики, громадянського суспільства з метою розробки та прийняття стратегічних рішень на базі використання сучасних інноваційних технологій. Адміністрування (англ. *administro* – «керую, виконую») – це бюрократичний метод управління завдяки командуванню. Адміністрування – діяльність щодо керівництва дорученою ділянкою завдяки застосуванню адміністративних методів управління. Адміністрування як функція управління відповідно до класичної теорії управління включає: планування (постановка цілей і завдань); організацію (створення формальної структури підпорядкованості і розподіл функцій між підрозділами); керівництво (оперативне прийняття рішень у вигляді наказів, розпоряджень, забезпечення узгодженості взаємодії усіх підрозділів); облік; контроль; аналіз.

В умовах сьогоденних соціально-економічних змін у сучасній Україні перед державою стоїть завдання створити умови, за яких громадяни мали б можливість забезпечувати свої права, свободи та законні інтереси. Це безпосередньо стосується і сфери охорони здоров'я. Ключове місце в питанні реалізації права громадян на отримання якісних медичних і фармацевтичних послуг займає організація охорони здоров'я, ефективність її функціонування. Саме це є найважливішим завданням публічної влади, яке вона реалізує через свої органи. Охорона здоров'я – це система заходів, що здійснюються з метою збереження та відновлення фізіологічних і психологічних функцій, оптимальної працездатності та соціальної активності людини за максимальної біологічно можливої індивідуальної тривалості її життя.

Отже, поняття публічного адміністрування обігу медтехніки та товарів медичного призначення в Україні полягає в адміністративно-правовому регулюванні механізмів реєстрації, сертифікації та ввезення лікарських засобів, медичної техніки й інших товарів медичного призначення для якісного надання медичних послуг в лікарнях, клініках, медичних центрах та всіх інших установах що надають медичні послуги в нашій державі та призначені для лікування та відновлення здоров'я громадян нашої держави.

Ми дійшли висновку, що медична техніка в Україні потребує технічного переоснащення, доведення забезпечення медичних закладів технікою до 40-50 % .

Список використаних джерел:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Астапенко Е. Обращение с медицинскими изделиями. Вестник Росздравнадзора. 2014. № 5. С. 40-43.
3. Харічков С. Менеджмент організацій і адміністрування: Навчальний посібник для підготовки до державного іспиту на ступінь магістра зі спеціальності «Менеджмент

організацій і адміністрування (за видами економічної діяльності)». Одеса. «Освіта України». 2015. 444 с.

4. Галуцько В., Олєфір В., Гридасов Ю. та ін. Адміністративне право України: підручник. Херсон: ХМД. 2013. 396 с.

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПУБЛІЧНОГО КОНТРОЛЮ У СФЕРІ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ ТА ОБМЕЖЕННЯ МОНОПОЛІЗМУ В УКРАЇНІ

Невінгловська Юлія Михайлівна,

здобувачка Науково-дослідного інституту публічного права

В Україні назріла низка організаційних та правових проблем, які потребують переосмислення та вирішення відповідно до європейських стандартів, однією з яких є розроблення моделі публічного управління. Складовою її є публічний контроль як один із способів спостереження за діями та рішеннями підконтрольного суб'єкта публічного адміністрування з метою одержання правдивої та достовірної інформації.

Говорячи про визначення поняття «контроль» у літературі, визначаємо декілька його дефініцій як в широкому так і вузькому розумінні. Наприклад, словник іншомовних слів термін «контроль» трактує як перевірку, облік, діяльність кого-, чого-небудь, нагляд за кимось, чимось, а у юридичній енциклопедії зазначено як перевірку виконання законів, рішень тощо, яка є однією із найважливіших функцій публічного управління [1]. У Законі України «Про захист економічної конкуренції» визначено контроль як вирішальний вплив однієї чи декількох пов'язаних юридичних та/або фізичних осіб на господарську діяльність суб'єкта господарювання чи його частини, який здійснюється безпосередньо або через інших осіб, зокрема завдяки праву володіння чи користування всіма активами чи їх значною частиною; праву, яке забезпечує вирішальний вплив на формування складу, результати голосування та рішення органів управління суб'єкта господарювання; укладенню договорів і контрактів, які дають можливість визначати умови господарської діяльності, давати обов'язкові до виконання вказівки або виконувати функції органу управління суб'єкта господарювання; заміщення посади керівника, заступника керівника спостережної ради, правління, іншого наглядового чи виконавчого органу суб'єкта господарювання особою, яка вже обіймає одну чи кілька із зазначених посад в інших суб'єктах господарювання; обіймання більше половини посад членів спостережної ради, правління, інших наглядових чи виконавчих органів суб'єкта господарювання особами, які вже обіймають одну чи кілька із зазначених посад в іншому суб'єкті господарювання [3].

Аналогічної думки і науковці. Так, В. Кравчук, досліджуючи публічний контроль у державі дійшов висновку, що, по-перше, публічний контроль у державі – це система організаційно-правових форм забезпечення додержання законності в діяльності публічної адміністрації, прав і свобод людини, ефективного виконання повноважень і завдань органами

державної влади, місцевого самоврядування, їх посадовими і службовими особами; по-друге, цілком обґрунтовано публічний контроль класифікувати за суб'єктами його реалізації на державний, громадський, муніципальний та міжнародний [4]. Особливості кожного з виділених різновидів публічного контролю, їх форми, методи та межі ще потребують детального наукового обґрунтування. Укладачі підручника «Адміністративного права» зазначають, що контроль – це вид діяльності публічної адміністрації, що полягає в активних діях щодо перевірки й обліку того, як контрольований об'єкт публічного управління виконує свої завдання та реалізує свої функції, визначені нормами адміністративного права [5].

Тобто, визначаючи контроль за суб'єктами, його можна класифікувати на: а) парламентський (з боку органів законодавчої влади); б) президентський контроль (скасування актів нижчестоящих органів виконавчої влади, право вето тощо); в) урядовий контроль; г) контроль з боку органів центральної виконавчої влади; г) судовий контроль; д) контроль з боку місцевих органів, органів державної виконавчої влади (місцевий контроль); е) контроль з боку органів місцевого самоврядування; є) громадський контроль (із боку громадськості) [6].

У сфері адміністрування економічної конкуренції та обмеження монополізму публічний контроль покладається на органи влади, органи місцевого самоврядування, органи адміністративно-господарського управління, але основним серед них є Антимонопольний комітет України, який здійснює державний контроль за концентрацією суб'єктів господарювання. З цього приводу науковець О. Бакалінська зазначає, що саме контроль за дотриманням конкурентного законодавства, запобігання, виявлення і припинення його порушень, контроль за економічною концентрацією є головними завданнями діяльності антимонопольних органів [7].

Виконання цих завдань вимагає застосування комплексного підходу, що ґрунтується на поєднанні методів економічного і правового аналізу, за допомогою яких зокрема встановлюється наявність монопольного становища на певному ринку, ущемлення чи обмеження прав суб'єктів господарювання, впливу на конкуренцію, обсяг відповідальності за протиправні дії, санкції щодо порушників законодавства в сфері економічної конкуренції тощо. Але говорячи про органи влади, в нашому випадку не слід забувати і про громадський контроль в особі не тільки приватних осіб, а і громадських об'єднань, які створені та діяльність яких направлена на здійснення та захисту прав і свобод, задоволення суспільних, зокрема економічних, соціальних, культурних, екологічних, та інших інтересів.

Саме тісна взаємодія з інститутами громадянського суспільства дозволить активно та прозоро працювати Антимонопольному комітету та не допустити порушень у антимонопольному законодавстві.

Список використаних джерел:

1. Словник іншомовних слів: тлумачення, словотворення та слововживання / уклад. С. Я. Єрмоленко та ін. Харків : Фоліо, 2006. 623 с.

2. Юридична енциклопедія: в 6 т. / редкол.: Ю.С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. Київ.: Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана. 2001. Т.3. 789 с.
3. Про захист економічної конкуренції. Закон України.
4. Кравчук В. Поняття та зміст публічного контролю у сучасній державі. URL. https://legalactivity.com.ua/index.php?option=com_
5. Галуцько В., Олефір В., Гридасов Ю. та ін. Адміністративне право України: підручник. Херсон: ХМД. 2013. 396 с.
6. Коломоєць Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник. Київ.Юрінком Інтер, 2011. 576 с.
7. Бакалінська О. О. Захист економічної конкуренції: організаційно-правові засади державного управління: автореф. дис. на здоб. канд. юрид.наук. 12.00.07 Київ. 2003. 17 с.

СУДОВИЙ ЗАХИСТ ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ РЕЧОВИХ ПРАВ В УКРАЇНІ

Щавинська Юлія Михайлівна,
здобувачка Науково-дослідного інституту публічного права

У правовій державі судовий контроль та судове оскарження є невід’ємним чинником забезпечення прав свобод та інтересів приватних осіб по бізнесу й держави від різного виду протиправних посягань, зокрема від помилок і зловживань суб’єктів публічної адміністрації. Одним із провідних інститутів охорони права власності є державна реєстрація речових прав, адже до них відносяться практично всі об’єкти нерухомості, а також інше найбільш важливе для громадян і суспільства майно. Відповідно виглядає цілком логічно, що законодавець передбачив таку стадію реєстрації речових прав, як їх оскарження актів до суду.

Нормативним регулюванням провадження на стадії адміністративного та судового захисту речових прав адміністративної процедури реєстрації речових прав в Україні є низка нормативно-правових актів законодавчого й підзаконного характеру. А саме: Цивільний кодекс України, Господарський кодекс України, закони України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень», «Про звернення громадян», Господарсько-процесуальний кодекс України. При цьому треба зазначити, що спеціальний законодавчий акт, що врегулює адміністративно-процедурні відносини, Верховною Радою України ще остаточно не ухвалено. Тим самим при здійсненні аналізу вченими та й при правореалізації суб’єктам правозастосування необхідно користуватися доктринальними положеннями теорії адміністративного права у цій сфері.

Загалом видами адміністративно-правового захисту при оскарженні рішень (актів) державної реєстрації речових прав є: реалізація, конституційне право особи на звернення і оскарження; судовий захист і контроль; діяльність суб’єктів громадянського суспільства у цій сфері та засобів масу інформації. Ми зосередимо свою увагу саме на судовому захисті.

У більшості випадків у юридичній літературі категорія адміністративно-правового захисту розглядається як складова адміністративно-правової охорони. Що стосується формально догматичного трактування судового захисту речових прав в Україні, то стадія судового оскарження рішення, запису щодо державної реєстрації речового права на нерухоме майно чи обтяження такого права за іншою особою в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно здійснюється за правилами цивільного або господарського судочинства залежно від суб'єктного складу сторін.

У юридичній літературі існують певні тенденції щодо розкриття проблеми господарського правового оскарження рішень державних реєстраторів щодо актів державної реєстрації. На наш погляд, найбільш системно аналізовану нами проблематику розкрив Ю. Чумак, пропонуємо їх критичний аналіз. Виключна підсудність господарських судів з цієї категорії справ базується ГПК і застосовується до тих позовів, вимоги за якими стосуються нерухомого майна як безпосередньо, так і опосередковано, як і спорів, які можуть стосуватися як правового режиму нерухомого майна, так і інших прав та обов'язків, що пов'язані з нерухомим майном; спір про скасування рішення про державну реєстрацію речового права на нерухоме майно має розглядатись як спір, пов'язаний із порушенням цивільних прав позивача на нерухоме майно іншою особою, за якою зареєстроване аналогічне право щодо того ж нерухомого майна; відносини у сфері державної реєстрації речового права виникають між суб'єктом звернення за такою послугою та суб'єктом, уповноваженим здійснювати відповідні реєстраційні дії; державна реєстрація не є способом набуття права власності, а лише становить засіб підтвердження фактів набуття речових прав на нерухоме майно; навіть якщо буде встановлено, що суб'єкт державної реєстрації прав дотримався законодавства при внесенні запису про проведену державну реєстрацію права за іншою особою, це не є перешкодою для задоволення позову щодо скасування цього запису, якщо наявність такого запису порушує права чи охоронювані законом інтереси позивача; ухвалення судових рішень, пов'язаних з питаннями державної реєстрації, обов'язково має супроводжуватися одночасним визнанням, зміною чи припиненням цим рішенням речових прав, обтяжень речових прав; за загальним правилом судові рішення не породжує права власності, а лише підтверджує наявне право власності, набуте раніше на законних підставах, у випадках, коли це право не визнається, заперечується або оспорується; державна реєстрація визначає лише момент, після якого виникає право власності, за наявності інших юридичних фактів, передбачених законом як необхідних для виникнення права власності

Отже, судовий захист речових прав в Україні – це адміністративна господарсько-процесуальна система здійснення судочинства господарськими судами, яка направлена на виявлення за змістом із сутністю порушених прав та інтересів власників речових прав здійснених актом державної реєстрації речового права та відновлення їх у процесі ухвалення апеляційного за своєю сутністю рішення.

Список використаних джерел:

1. Галуцько В. Адміністративно-правове регулювання у сфері господарювання (адміністративно-господарське право) : монографія / В. Галуцько, В. Олєфір, Ю. Гридасов, І. Дьомін, О. Єщук; Херсон. держ. ун-т. Херсон, 2011. 186 с.
2. Лагода О. Адміністративна процедура: теорія і практика застосування : автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.07 Ірпінь, 2007. 21 с.
4. Гридасов Ю. Адміністративно-правові засоби захисту права власності в Україні: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.07. Ірпінь, 2009. 20 с.
5. Харченко П. Адміністративно-правові заходи забезпечення захисту від недобросовісної конкуренції в діяльності органів Антимонопольного комітету України : автореф. дис... канд. юрид. наук. Київ, 2005. 19 с.

ЛЮДИНОЦЕНТРИЗМ: ЛОГІЧНА ТРАНСФОРМАЦІЯ В СТУДЕНТОЦЕНТРИЗМ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИЩОЇ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Яра Олена Сергіївна,

кандидат юридичних наук, професорка,
докторант Науково-дослідного інституту публічного права

Освіта в Україні в цілому та вища юридична освіта зокрема переживає процес свого розвитку, головними чинниками якого є упровадження стандартів освіти Болонського процесу та цінностей ЄС. Це об'єктивно призводить до виникнення нових принципів адміністративно-правового забезпечення вищої юридичної освіти в Україні.

У теорії адміністративного права концепція людиноцентризму була утверджена академіком В. Авер'яновим, який доводить, що з усіх публічних галузей права конституційні норми щодо первинності Людини перед державою мають пріоритет, вони націлюють суб'єктів владних повноважень на забезпечення і захист прав, свобод та законних інтересів приватних осіб; утвердження на рівні закону адміністративно-процедурних норм, які б комплексно всебічно без виключень установлювали процедури відносин між суб'єктами владних повноважень та приватними особами, були б нормами прямої дії, не потребували уточнення в підзаконних нормативних актах, розповсюджувалися б на всі без винятку адміністративно-правові відносини і мали перевагу перед процесуальними нормами іншого законодавства; невід'ємним чинником людиноцентристської теорії є визнання і повне панування у відносинах між суб'єктами владних повноважень і приватними особами принципу верховенства права; правова та організаційна діяльність суб'єктів владних повноважень має здійснюватися шляхом гармонічного поєднання публічно-сервісної складової діяльності (пріоритетної), в першу чергу шляхом надання адміністративних послуг та здійснення публічно-управлінських функцій; визнання того, що для потреб правової

держави суб'єктами вданих повноважень використовуються як імперативний, так і диспозитивний методи правого регулювання при пріоритеті другого

Отже, на основі теорії природного права, теорії адміністративного права, доктринальних поглядів на цю проблематику вчених-адміністративістів, європейських цінностей, стандартів вищої освіти та діючого законодавства нами доведено трансформацію людиноцентризму в студентоцентризм для сфери адміністративно-правового забезпечення вищої юридичної освіти в Україні, виходячи з таких аргументів:

- людиноцентризм в освіті має вирішальне значення для гуманістичних цінностей сучасної соціалізації людини й надання адекватних відповідей щодо освітніх потреб та очікувань юридичного навчання;

- людиноцентристський підхід в освіті ґрунтується на концепції людини, що відображає соціальні та культурні реалії особистості з нестандартним мисленням інноваційного типу культури та готовності до інноваційної професійної юридичної діяльності;

- людиноцентризм у публічному адмініструванні утверджує первинність Людини перед державою і націлює суб'єктів владних повноважень на забезпечення і захист прав, свобод і законних інтересів приватних осіб, зокрема студентів;

- засади людиноцентризму прописані в чинному освітянському законодавстві як «студентоцентроване навчання», це підхід до організації освітнього процесу, що передбачає заохочення здобувачів вищої юридичної освіти до ролі автономних і відповідальних суб'єктів освітнього процесу, створення освітнього середовища, орієнтованого на задоволення потреб та інтересів студентів (здобувачів вищої юридичної освіти), надання їм можливостей для формування індивідуальної освітньої траєкторії, побудови освітнього процесу на засадах взаємної поваги і партнерства між учасниками освітнього процесу зі здобування юридичних знань та здійснення виховного процесу;

- студентоцентризм є ширшою за своєю сутністю і змістом категорією ніж «студентоцентроване навчання», адже він спрямований не на «дію», а на захист (забезпечення) студента, права, свободи та інтереси (потреби), якого мають забезпечити суб'єкти публічної адміністрації, науково-педагогічні працівники та інші суб'єкти освітньо-виховного процесу, утвердження панування у відносинах між студентом і суб'єктами публічної адміністрації принципу верховенства права, а між суб'єктами владних повноважень і студентами – законності, правова та організаційна діяльність суб'єктів публічної адміністрації має здійснюватися шляхом гармонічного поєднання публічно-сервісної складової діяльності (пріоритетної), в першу чергу шляхом надання освітніх та адміністративних послуг та здійснення публічно-управлінських функцій, як додаткової.

Список використаних джерел:

1. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / за ред. В. Галуцька, О. Правоторової. Видання третє. Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466 с.

2. Кремінь В. Філософія людиноцентризму як теоретична складова національної ідеї. Дзеркало тижня. 2005. № 31. С. 21.
3. Курбатов С. Дискурс філософії освіти у працях Василя Кременя. Теорія і практика управління соціальними системами 2016. № 1. С.3-12.
4. Авер'янов В. Людиноцентристська ідеологія як основа реформування українського адміністративного права в умовах інтеграційного процесу. Держава та регіони. Серія «Право». 2010 . Вип. 2. С. 87–92.
5. Маслова А. Концепція людиноцентризму в адміністративному праві: передумови виникнення. JURNALUL JURIDIC NAȚIONAL. 2020. URL: <http://www.jurnaluljuridic.in.ua/archive/2020/4/18.pdf>
6. Про освіту. Закон України 5 вересня 2017 р. № 2145-VIII. Відомості Верховної Ради. 2017. № 38-39. ст. 380.
7. Про вищу освіту. Закон України 1 липня 2014 р. № 1556-VII. Відомості Верховної Ради. 2014. № 37-38. ст. 2004.

Збірник матеріалів

Всеукраїнської науково-практичної конференції:

**Актуальність бізнесу: обговорення проекту закону України
«Про малі виробничі бізнес-парки**

м. Київ, 15 листопада 2016 р.

Комп'ютерна верстка: Демченко В. М.